

SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 23/2003 vp

Hallituksen esitys laeiksi sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain 4 §:n, sosiaalihoitolain sekä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 12 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 23 päivänä syyskuuta 2003 lähettänyt sosiaali- ja terveysvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laeiksi sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain 4 §:n, sosiaalihoitolain sekä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 12 §:n muuttamisesta (HE 74/2003 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitussihteeri Anne-Marie Brisson ja ylitarkastaja Viveca Arrhenius, sosiaali- ja terveysministeriö
- suunnittelupäällikkö Olli Valpola, Kansaneläkelaitos
- erikoistutkija Liisa Vuorio, Kilpailuvirasto
- avustusvalmistelija Hilppa Tervonen, Raha-automaattiyhdistys
- tutkimusprofessori Marja Vaarama, Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus

- sosiaali- ja terveystoimen päällikkö Tuula Taskula, Suomen Kuntaliitto
- talousjohtaja Marja Merovuo, Kotkan kaupunki
- kehityspäällikkö Pirjo Vainio, Lahden kaupunki
- sosiaalijohtaja Matti Järvinen, Ulvilan kaupunki
- osastopäällikkö Taina Tuomi, Kunta-alan ammattiliitto KTV
- elinkeinopoliittinen asiamies Maritta Iso-Aho, Palvelutyöntajat ry
- toiminnanjohtaja Riitta Särkelä, Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitto
- ammattiasiansihteeri Kirsi Markkanen, Tehy
- johtaja Antti Neimala, Suomen Yrittäjät
- toiminnanjohtaja Pirkko Karjalainen, Vanhustyön keskusliitto
- toiminnanjohtaja Marja-Liisa Kunnas, Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto ry
- hallintotieteiden lisensiaatti Jukka Palokangas.

Lisäksi valiokunta on saanut Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPerin kirjallisen lausunnon.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettua lakia siten, että siihen sisällytetään säännökset mahdollisuudesta järjestää sosiaali- ja terveystalvuuja myös palvelusetelin avulla. Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annettuun lakiin sisällytettäväksi ehdotetun yleissäännöksen mukaisesti järjestettäessä palveluja palvelusetelillä, palvelun käyttäjän maksettavaksi jäävä omavastuuosuus ei saa ylittää sitä asiakasmaksua, jonka kunta voisi periä itse järjestämistään vastaavista palveluista. Sosiaalihuoltolaissa säädettäisiin, että kunnan tulee kaikissa sosiaalipalveluissa hyväk-

syä ne palveluntuottajat, joiden palvelun ostamiseen palveluseteliä voitaisiin käyttää. Lisäksi sosiaalihuoltolakiin ehdotetaan otettavaksi erityissäännökset kotipalvelun hankkimiseksi annettavan palvelusetelin arvon määrääntymisestä. Palvelusetelin arvo määrääntymisi jatkuvien ja säännöllisesti annettavien kotipalvelujen osalta asiakkaan tulojen mukaisesti.

Esitys liittyy valtion vuoden 2004 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan vuoden 2004 alusta.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Yleistä

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä seuraavin huomautuksin.

Hallituksen esityksen tarkoituksena on antaa kunnille mahdollisuus ottaa palveluseteli käyttöön kotipalveluissa. Esityksen tavoitteena on kotipalveluja kehittämällä edistää ikäihmisten ja vammaisten henkilöiden kotona asumista ja itsenäistä selviytymistä sekä tukea lapsiperheiden arkea kotiin annettavien palvelujen avulla. Esityksen tarkoituksena on säännellä palvelusetelin käyttöä ensisijaisesti kotipalveluissa, mutta myös muiden sosiaali- ja terveystalvuuja osalta esityksen tarkoituksena on luoda koko maahan yhtenäiset toimintaperiaatteet palvelusetelin käytössä.

Valiokunta pitää hyvänä, että erilaisia keinoja kotipalvelujen sekä niihin liittyvien tukipalvelujen lisäämiseksi kehitetään ja samalla varaudutaan väestön ikääntymisestä aiheutuvaan palvelutarpeen kasvuun. Kotipalvelujen saajien

määrä on laskenut koko 1990-luvun. Asiakkaiden määrän supistuminen on voimakkaasti kohdistunut lapsiperheisiin, mutta myös ikääntyvään väestöön. Kun ikääntyneiden määrä on samaan aikaan lisääntynyt, kotipalvelujen saatavuus on heikentynyt myös ikäihmisten kohdalla. Samalla kotiin annettavien palvelujen luonne on medikalisoitunut eli itsenäistä selviytymistä tukevien palvelujen sijasta ne painottuvat enemmän hoidollisiin palveluihin. Palveluseteli esityksessä muodossa voi parantaa koti- ja tukipalvelujen saatavuutta ja sitä kautta ikäihmisten, vammaisten, pitkäaikaissairaiden sekä lapsiperheiden itsenäistä selviämistä ja toimintakykyä. Palveluseteleiden käyttöönotto kotipalveluissa voi edistää asiakkaiden valinnan mahdollisuuksia samoin kuin lisätä palvelualan yksityisyrittäjyyttä ja työllisyyttä.

Kotipalvelujen lisäämiseen palvelusetelin avulla osoitetaan 10 miljoonaa euroa lisäystä kuntien valtionosuuksiin vuoden 2004 talousarvioesityksessä. Valiokunta painottaa, että resurssien lisäyksen tulee näkyä kotipalvelujen lisääntymisenä. Vaikka lisäys kohdennetaan vanhusväestön palveluihin, valiokunta korostaa kotipalvelujen käytön tarpeellisuutta myös lapsi-

perheissä ennaltaehkäisevän lastensuojelutyön välineenä.

Palvelusetelimalli

Pääministeri Matti Vanhasen hallituksen ohjelman mukaan kunnille annetaan mahdollisuudet ottaa palvelusetelit käyttöön kotipalveluissa siten, että kunta on tilaajana ja laadun valvojana. Hallitusohjelman kirjaus ehdotetaan lainsäädännöllisesti toteutettavaksi siten, että sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettuun lakiin sisällytetään säännökset mahdollisuudesta järjestää yleensä sosiaali- ja terveyspalveluja myös palvelusetelin avulla. Näin sääntelyn piiriin saatetaan kunnissa jo käytössä olevat erilaiset palvelusetelimallit. Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annettuun lakiin ehdotetun yleissäännöksen mukaan järjestettäessä palveluja palvelusetelillä, palvelunkäyttäjän maksettavaksi jäävä omavastuuosuus ei saa ylittää sitä asiakasmaksua, jonka kunta voisi periä itse järjestämistään vastaavista palveluista. Esitys ei näin sulje pois mahdollisuutta käyttää palveluseteliä myös muissa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa kuin sosiaalihuoltolain mukaisissa kotipalveluissa, mutta palvelun käyttäjän maksettavaksi ei saa, muissa kuin kotipalveluissa, säilyttää suurempaa maksuosuutta kuin minkä kunta voisi periä itse järjestämistään vastaavista palveluista.

Sosiaalihuoltolakiin ehdotetaan otetavaksi erityissäännökset kotipalvelun hankkimiseksi annettavan palvelusetelin arvon määräytymisestä. Palvelusetelin arvo määräytyisi jatkuvien ja säännöllisesti annettavien kotipalvelujen osalta asiakkaan kotitalouden koon ja tulojen mukaisesti siten, että setelin vähimmäismäärä olisi 5—20 euroa. Valiokunta korostaa, että mainitut euromäärät ovat setelin arvon minimejä. Valiokunta pitää tärkeänä, että kunnissa setelin arvosta päätettäessä otetaan huomioon tarve setelin minimimäärän korottamiseen esimerkiksi silloin, kun palvelu tarvitaan yöaikaan tai viikonloppuisin.

Palvelusetelin arvon laskemisessa käytettävät tulorajat määräytyvät samalla tavoin kuin kunnan muulla tavalla järjestämän kotipalvelun

asiakasmaksujen tulorajat, eli yksin asuvan henkilön kohdalla setelin arvo alkaa pienentyä, kun tulot ylittävät 445 euroa kuukaudessa. Asiakkaan itsensä maksettavaksi jäävä osuus riippuu näin hänen taloudellisesta asemastaan ja voi vaihdella myös tuottajakohtaisesti.

Palvelusetelin arvon laskemisessa huomioon otettavat asiakkaan tulot on määritelty yhdenmukaisesti kotiin annettavan palvelun asiakasmaksun määrittämiseen vaikuttavien tulojen kanssa. Sosiaali- ja terveysministeriössä on asetettu toimikunta valmistelemaan sosiaali- ja terveydenhuollon maksupolitiikan uudistamista. Valiokunta toteaa, että uudistuksen yhteydessä myös palvelusetelin laskemisessa käytettävät tulorajat samoin kuin tulokäsite tulevat uudelleen tarkasteltaviksi.

Valiokunnan näkemyksen mukaan kotipalveluihin ehdotettu tulosidonnainen palvelusetelimalli on sosiaalisesti oikeudenmukainen toteuttaessaan myös pienituloisten osalta mahdollisuuden setelin käyttöön. Tuloverolain mukaiseen kotitalousvähennykseen oikeuttavien palvelujen käyttäminen on ollut yleisempää korkeimmissa tuloluokissa. Palvelusetelin voidaan arvioida tasa-arvoistavan kotiin hankittujen palvelujen käyttöä.

Asiakkaan asema

Palvelusetelin käyttöönotto on vapaaehtoista, ja seteli tulee siis käytettäväksi vain kunnan päätöksellä. Asiakkaalla ei ole oikeutta vaatia palvelua järjestettäväksi palvelusetelillä. Mikäli kunta päättää ottaa palvelusetelin käyttöön, palvelusetelillä järjestetty palvelu on osa kunnan järjestämää palvelua, ja asiakkaalla on oikeus kieltäytyä hänelle tarjotusta palvelusetelistä. Palvelusetelin käyttöönotto voi vahvistaa asiakkaan asemaa, koska asiakas saa lisää valinnanmahdollisuuksia voidessaan valita palvelut mieleiseltään tuottajalta. Lakiehdotuksen mukaan palvelusetelin käyttöönotto edellyttää siis aina sitä, että vastaavat palvelut ovat saatavina myös kunnallisina palveluina. Asiakkaan asemaa suoja se, ettei koko kotipalvelutoimintaa voida ulkoistaa palveluseteleillä järjestettäväksi.

Esityksen mukaan asiakkaan palvelujen tarpeen arvioi asuinkunnan sosiaaliviranomainen. Valiokunta toteaa, että palvelujen tarpeen arviointi on tehtävä yhteisymmärryksessä asiakkaan kanssa niin, että asiakaskin ymmärtää arvioinnin. Asiakasta on informoitava hänen oikeudestaan kieltäytyä palvelusetelistä ja eri mahdollisuuksista järjestää hänen tarvitsemansa palvelut. Palvelutarvetta arvioivan viranhaltijan tulee eritellä eri vaihtoehdot tasapuolisesti ja tehdä päätös asiakkaan edun mukaisesti. Heikoimmat asiakasryhmät, kuten hyvin iäkkäät, huonokuntoiset tai dementoituneet vanhuksot eivät pysty valintaoikeuksiaan toteuttamaan. Valiokunta toteaa, että palveluohjauksen merkitys korostuu erityisesti heikoimpien asiakasryhmien osalta, joilla ei ole resursseja itsenäisesti vertailla eri vaihtoehtoja ja tehdä valintoja.

Palvelujen laadun valvonta

Hallituksen esityksen mukaan palvelusetelillä tuotettavien palvelujen laadun tulee vastata sitä tasoa, jota edellytetään vastaavalta kunnalliselta toiminnalta. Sosiaalihuoltolain mukaan kunta hyväksyy palveluntuottajat joko julkisista hankinnoista säädetyn lainsäädännön nojalla kilpailuttamalla tai hyväksymällä palveluntuottajat ilman kilpailuttamisvaihtetta. Valiokunta korostaa, että palveluntuottajia nimettäessä tulee erityistä huomiota kiinnittää palvelujen laatuun, kuten henkilöstön kelpoisuusvaatimuksiin ja mitoitukseen.

Asiakkaan ja hänen valitsemansa palveluntuottajan välille syntyy esityksen mukaan sopimus, joka pohjautuu kunnan ja palveluntuottajan sopimiin ehtoihin. Mikäli asiakas ei ole tyytyväinen saamaansa palveluun, hän voi irtisanoa sopimuksen palveluntuottajan kanssa ja ilmoittaa tästä kunnalle, joka avustaa häntä palveluntuottajan vaihtamisessa. Hallituksen esityksen mukaan kunnan tulisi seurata yksityisten palveluntuottajien palvelujen laatutasoa muun muassa tekemällä aika ajoin asiakaskyselyjä. Valiokunta toteaa, että laadunvalvonnan jääminen pääasiassa asiakkaan vastuulle on ongelmallista erityisesti hyvin ikääntyneiden asiakkaiden osalta. Kunnan tulee valvoa tuottajan palvelujen laa-

tua, paitsi hyväksyessään tuottajan myös säännöllisellä asiakaspalautteella ja tuottajien vertaamisella laatuindikaattorien avulla.

Kotipalvelujen rajaus

Pääministeri Matti Vanhasen hallitusohjelman kirjauksen mukaan kunnille annetaan mahdollisuus ottaa palvelusetelit käyttöön kotipalveluissa. Kotipalvelu kuuluu sosiaalihuoltolain 17 §:n mukaan sosiaalipalveluihin. Kotipalveluista on tarkemmat säännökset sosiaalihuoltoasetuksen 9 §:ssä, jonka mukaan kotipalvelu on kodinhoitajan tai kotiaavustajan antamaa kodissa tapahtuvaa yksilön ja perheen työapua, henkilökohtaista huolenpitoa ja tukemista sekä tukipalveluja, kuten ateria-, vaatehuolto-, kylvytys-, siivous-, kuljetus-, saattaja- sekä sosiaalista kanssakäymistä edistäviä palveluja. Hallitusohjelman mukaisesti kotisairaanhoidon ei sisälly hallituksen esityksen mukaisella palvelusetelillä järjestettävien palvelujen piiriin.

Kotisairaanhoidon antaminen perustuu kansanterveyslain 14 §:n 2 kohtaan, jonka mukaan kunnan tulee järjestää asukkaiden sairaanhoidon, johon luetaan lääkärin suorittama tutkimus ja hänen antamansa tai valvomansa hoito ja lääkinnällinen kuntoutus. Kotisairaanhoidon sisällöstä ei ole lainsäädännössä tarkempia määrittelyjä. Käytännössä kunnat ovat ryhtyneet järjestämään kotipalvelua ja -sairaanhoitoa toiminnallisesti yhdistettyinä. Näistä palveluista käytetään yleisesti kotihoito-käsitettä, jota lainsäädännössä ei tunneta. Asetuksessa sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista on säännelty kotiin annettavien palvelujen maksuja. Säännös koskee sekä yhdistettyä kotipalvelua ja -sairaanhoitoa että myös erikseen annettavaa kotipalvelua tai kotisairaanhoidon välillä ei ole lainsäädännössä tyhjentävästi määritelty.

Käytännössä kunnissa on pyritty muodostamaan kotiin annettavista palveluista kokonaisuuksia, jotka tukevat kotona asumisen jatkumista. Monissa kunnissa sosiaali- ja terveyspalvelut ovat yhdistettyinä, mikä on omiaan vahvistamaan asiakaslähtöisyyttä, palvelujen saumattomuutta ja laatua. Selkeää rajanvetoa kotipalve-

lun ja -sairaanhoidon välillä ei käytännössä enää ole olemassa. Kotipalveluhenkilöstön koulutusvaatimuksissa nimenomaisesti pyritään laaja-alaiseen osaamiseen, jolla tähdätään siihen, että yhden henkilön käynnillä asiakkaan luona voidaan hoitaa sekä sairaanhoidolliset että huolenpitoon liittyvät toimet. Valiokunta edellyttää, että hallituksen esitykseen sisältyvä rajausta kotipalveluihin ei estä suorittamasta palvelusetelillä järjestettävän kotipalvelun yhteydessä sellaisia sairaanhoidollisia toimenpiteitä, joita lääkäri voi delegoida potilaalle itselleenkin suoritettavaksi. Valiokunta pitää tärkeänä, että nykyiset hyvät käytännöt yhdistetyn kotipalvelun ja kotisairaanhoidon järjestämisessä voidaan jatkossakin säilyttää. Valiokunta ehdottaa asiasta lausumaa (*Valiokunnan lausumaehdotus 1*).

Seuranta ja arviointi

Ehdotettua vaihtoehtoista kotipalvelujen uutta järjestämistapaa voidaan ainakin aluksi arvioida käytettävän etupäässä suurilla paikkakunnilla. Palvelutuottajia on toistaiseksi varsin vähän pienemmillä paikkakunnilla. Lisäksi uuden palvelumallin käyttöönotto edellyttää muun muassa palvelutuottajien hyväksymisen tai kilpailuttamisen osalta osaamista, joka pienemmiltä paikkakunnilta puuttuu. Valiokunta pitää tärkeänä, että sosiaali- ja terveysministeriö huolehtii kunnille suunnattavan oppaan laatimisesta, jotta kunnat saavat riittävät ja oikeat tiedot palvelusetelin käytöstä. Muun muassa palvelutuottajien valintaan tulee laatia selkeät ohjeet uudistuksen täytäntöönpanon helpottamiseksi.

Hallituksen esityksen perusteluissa on painotettu palvelusetelin käytön seurannan tärkeyttä. Myös valtioneuvoston raha-asiainvaliokunta edellytti esityksen puoltamisen yhteydessä palvelusetelijärjestelmän toimivuutta koskevan seurannan järjestämistä. Sosiaali- ja terveysvaliokunta toteaa, että ehdotettu palvelusetelijär-

jestelmän käyttöönotto on sosiaalihuollossa merkittävä uudistus ja pitää raha-asiainvaliokunnan tavoin tärkeänä, että sosiaali- ja terveysministeriö järjestää lainsäädännön vaikutusten seurannan ja arvioinnin. Seurannan ja arvioinnin tulee kohdistua muun muassa asiakaskunnan valikoitumiseen sekä lainsäädännön vaikutuksiin kunnalliseen palvelutoimintaan sekä henkilöstöön ja työllisyyteen. Valiokunta ehdottaa asiasta lausumaa (*Valiokunnan lausumaehdotus 2*).

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella sosiaali- ja terveysvaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotukset hyväksytään muuttamattomina ja

että hyväksytään seuraavat lausumat (Valiokunnan lausumaehdotukset).

Valiokunnan lausumaehdotukset

1. *Eduskunta edellyttää, että hallituksen esitykseen sisältyvä rajausta kotipalveluihin ei estä suorittamasta palvelusetelillä järjestettävän kotipalvelun yhteydessä sellaisia sairaanhoidollisia toimenpiteitä, joita lääkäri voi delegoida potilaalle itselleenkin suoritettavaksi. Eduskunta pitää tärkeänä, että nykyiset hyvät käytännöt yhdistetyn kotipalvelun ja kotisairaanhoidon järjestämisessä voidaan jatkossakin säilyttää.*
2. *Eduskunta edellyttää, että sosiaali- ja terveysministeriö järjestää lainsäädännön vaikutusten seurannan ja arvioinnin. Seurannan ja arvioinnin tulee kohdistua muun muassa asiakaskunnan valikoitumiseen sekä lainsäädännön vaikutuksiin kunnalliseen palvelutoimintaan sekä henkilöstöön ja työllisyyteen.*

StVM 23/2003 vp — HE 74/2003 vp

Helsingissä 27 päivänä marraskuuta 2003

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Valto Koski /sd	Leena Rauhala /kd
vpj.	Eero Akaan-Penttilä /kok	Juha Rehula /kesk
jäs.	Sirpa Asko-Seljavaara /kok	Paula Risikko /kok
	Anneli Kiljunen /sd	Arto Seppälä /sd
	Marjaana Koskinen /sd	Osmo Soininvaara /vihr
	Pehr Löf /r	Tapani Tölli /kesk
	Riikka Moilanen-Savolainen /kesk	Raija Vahasalo /kok
	Aila Paloniemi /kesk	Tuula Väättäin /sd.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Eila Mäkipää.

VASTALAUSE

Perustelut

Kymmenen vuoden sisällä Suomessa on läpikäyty palvelurakenteen muutoksia, joiden tarkoituksena on ollut purkaa vanhusten laitoshoidon ja kehittää avohoitoa sekä tukea iäkkäiden kotona asumista mahdollisimman pitkään. Yhä useampi kotona autettava vanhus on yli 75-vuotias. Tämän ikäisten ihmisten terveystalvveluiden tarve on jo huomattavasti suurempi kuin kymmenen vuotta nuorempien. Kotisairaanhoido onkin tällä hetkellä olennainen osa kotipalvelutoimintaa. On selkeä etu asiakkaalle, että kotona käy mahdollisimman usein sama henkilö, joka sekä auttaa arkitoimissa että osaa myös esimerkiksi anostella lääkityksen oikein.

Palvelusetelimalli auttaisi oikein toteutettuna luomaan ja kehittämään markkinoita erityisesti pienimuotoiselle sosiaali- ja terveystalan yritystoiminnalle. Jo olemassa olevat yritykset ovat pääasiassa naisvaltaisia, ja ne tarjoavat useimmiten sekä sairaanhoitopalveluja että perinteistä kotiapupalvelua. Koulutusjärjestelmäsäkin tämä seikka on jo huomioitu, sillä nykyinen lähihoitajan tutkinto pitää sisällään sekä sosiaali- että hoitoalan ammattiosaamista mm. ensihoidon, kuntoutuksen, mielenterveystyön, sairaanhoidon ja vanhustyön alalla. Jos palvelusetelillä voidaan hankkia vain rajatusti kotipalvelua ilman kotisairaanhoidoa, hukataan näiden yrittäjien osaamista ja ammattitaitoa.

Kotisairaanhoido ja kotipalvelu on monissa kunnissa yhdistetty myös hallinnollisesti. Ei ole perusteltua rajata kotisairaanhoidoa palvelusetelin käyttömahdollisuuden ulkopuolelle. Valiokunnan esittämällä mallilla aiheutetaan ainoastaan lisää byrokratiaa ja päällekkäistä hakumennettelyä kunnan sosiaalitoimelle.

Valiokunnan asiakasmaksulakiin hyväksymät muutokset eivät myöskään edusta palvelusetelin joustavaa ja toimivaa ratkaisumallia. Mikäli asiakkaan omavastuuosuus ei voi nousta korkeammaksi kuin se asiakasmaksu, jonka kunta tai kuntayhtymä voisi periä itse tuottamistaan palveluista, tulisi palvelusetelin käyttömahdollisuuksien laajentaminen tulevaisuudessa hankalaksi. Vapaa hinnoittelu tulisikin kotipalvelun lisäksi ulottaa koskemaan myös muita palvelusetelillä ostettavia palveluita.

Palvelusetelin käyttöä määrittelevät lakiesitykset mahdollistavat palvelusetelin käytön myös muissa palveluissa, vaikkakaan näitä palveluja ei ole kotipalvelujen tavoin tarkoin määritelty. Kun palvelusetelin käyttöä laajennetaan esimerkiksi terveystalvveluihin, joiden maksut eivät ole tulosidonnaisia, ei myöskään palveluseteli tältä osin voi olla tulosidonnainen.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että valiokunnan mietintöön sisältyvä 1. lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana,

että valiokunnan mietintöön sisältyvän 2. lakiehdotuksen 29 b § sekä 3. lakiehdotuksen 12 § hyväksytään muutettuna (Vastalauseen muutosehdotukset) ja

että lisäksi hyväksytään vastalauseen mukainen lausuma (Vastalauseen lausumaehdotus).

*Vastalauseen muutosehdotukset***2.****Laki****sosiaalihuoltolain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 17 päivänä syyskuuta 1982 annettuun sosiaalihuoltolakiin (710/1982) uusi 3 a luku seuraavasti:

3 a luku

Palveluseteli

29 a §
(Kuten StVM)

29 b §

Jatkuvan ja säännöllisesti annettavan kotipalvelun *tai kotisairaanhoidon* hankkimiseksi kunta voi antaa palvelusetelin, jonka arvon tulee olla vähintään 20 euroa tuntia kohti, jos kotitalouden tulot eivät ylitä 2 momentin mukaan määräytyvää tulorajaa. Tulorajan ylittävä tulo vähentää palvelusetelin täyttä määrää kotitalouden koon

mukaan määräytyvällä prosenttiosuudella tulorajan ylittävästä tulosta jaettuna 60:llä. Alin palvelusetelin arvo on kuitenkin vähintään 5 euroa tuntia kohti. Tilapäisen kotipalvelun *tai kotisairaanhoidon* hankkimiseksi annettavan palvelusetelin arvon tulee olla kohtuullinen.

(2—4 mom. kuten StVM)

29 c—g §
(Kuten StVM)

Voimaantulosäännös
(Kuten StVM)

3.**Laki****sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 12 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 3 päivänä elokuuta 1992 annetun lain (734/1992) 12 § seuraavasti:

12 §

Ostopalvelu ja palveluseteli

(1 mom. kuten StVM)

Jos palveluja järjestetään 1 momentissa mainitun lain 4 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetulla tavalla palvelusetelillä, palvelun käyttäjältä ei saa periä asiakasmaksua. (*Poist.*)

Vastalause

StVM 23/2003 vp — HE 74/2003 vp

(3 mom. poist.) _____

Voimaantulosäännös
(Kuten STVM)

Vastalauseen lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää, että jatkossa, kun palvelusetelin käyttöalaa laajennetaan terveyspalveluihin, joiden maksut eivät ole tulosidonnaisia, ei myöskään palveluseteli voi olla tulosidonnainen.

Helsingissä 27 päivänä marraskuuta 2003

Eero Akaan-Penttilä /kok
Sirpa Asko-Seljavaara /kok

Paula Risikko /kok
Raija Vahasalo /kok

Yhdyn vastalauseeseen 2. lakiehdotuksen 29 b §:ää koskevan muutosehdotuksen osalta.

Leena Rauhala /kd